

MASCA

INVESTIGAREA IDENTITĂȚII

A MURIT MOARTEA, MĂI! după Ion Creangă ● TEATRUL «MASCA» ● Data premierei: 21 martie 1992. Spectacol realizat de Mihai Mălaimare ● Scenografia: Sandu Maftei ● În distribuție: Ana-Maria Pislaru, Mihai Mălaimare, Mioara Ifrim, Sorin Dinulescu, Emil Șerban, Cosmin Șofron.

După «revoluție» — adică după evenimentele din decembrie '89, pe care s-ar părea că tot mai puțină lume are interesul să le clarifice — s-au înființat, în prea scurtul răstimp de euforie întreprinzătoare, doar trei teatre noi cu subvenție de la stat. Toate trei în capitală, asigurându-li-se în primul rând un stat de funcțiuni, și nu o sală de teatru. Drept care, Teatrul «Excelsior», condus de Ion Lucian, joacă și el pe unde-apucă, făcându-și «planul» (și planurile) mai mult prin străinătate, ceea ce — în condițiile date — nici măcar nu e atât de rău. Nu ne-a invitat însă la nici o premieră din țară și nu i-am văzut parcă nicăieri consemnată activitatea «de-acasă», chiar dacă despre proiecte am mai putut afla câte ceva, fie și din revista noastră. Despre Teatrul «Urmuz», condus de Mircea Marin, dar existând mai mult pe hîrtie, am scris de curînd și nu vedem ce-am mai putea adăuga, pentru că pur și simplu — în actuala formulă — nu prea-i întrezărim viitorul și șansele de a reprezenta ceva cu adevărat important în cultura română. Așadar, evidențele ne obligă să considerăm Teatrul «Masca» drept singurul dintre cele trei care a reușit cu adevărat să se impună, avînd de la înființare și pînă acum nu mai puțin de cinci premiere și o activitate cu caracter permanent la sediul (și sala) din Piața Amzei. O sală pentru care plătește chirie, căci ea a aparținut cîndva și mai aparține încă, formal, Universității populare, ai cărei cursanți etc., etc. Pînă una-alta, Teatrul «Masca» a început să se impună și prin turneele întreprinse peste hotare, deplasările sale fiind mult mai lesnicioase decît ale altor teatre. Căci trupa nu numără decît șase oameni, care fac cam de toate, gîndindu-și spectacolele și în eventualitatea deplasării lor în alte spații de joc decît cel (nu foarte generos) de la sediu. Costumele și elementele de recuzită încap în cîteva valize. Caracterul popular al spectacolelor, umorul stenic pe care acestea îl cultivă cu obstinație și buna-dispoziție pe care ele în general o determină fac ca reprezentațiile Teatrului «Masca» să fie dorite și privite cu tot mai multă simpatie. Căutarea propriei identități — teatru de gest, pantomimă și expresie corporală — e urmărită prin fiecare spectacol și fiecare spectacol are ambiția să adauge ceva la definirea acestei identități, la personalizarea trupei. După abilitatea dobîndită în numerele de clownerie, a fost abordat registrul farselor medievale. Iar după tentativele de racordare — în stil propriu — la repertoriul clasic

teatru de gest, pantomimă și expresie corporală

A MURIT MOARTEA, MĂI!

universal, nu lipsesc acum nici strădaniile de valorificare a surselor folclorice și a resurselor existente în tradiționalele jocuri cu măști. Intenția vizibilă nu este însă aceea a «imitării» unor modalități și procedee specifice, ci a «asumării» lor, a «prelucrării» lor într-un creuzet propriu, produsul scenic finit ambiționînd să poarte marca «fabricii» Masca. Cum e și firesc, rezultatele nu sînt întotdeauna perfecte, dar căutarea acestui tip de limbaj corporal nu e numai stimabilă, ci, adesea, și desfășătoare.

A murit moartea, măi! după Ion Creangă (dar și după alte surse de inspirație folclorică) poate fi socotit un spectacol emblematic atît pentru aspirațiile trupei cît și pentru stadiul actual al căutărilor și al reușitelor sale. El urmărește un scenariu gîndit cu destulă rigoare, mizînd pe forța de șoc a imaginii, fără a neglija însă un anumit halou poetic, capabil să faciliteze apariția unui autentic fior tragic. E un spectacol făcut de artiști, nu de măscărici, mijloacele celor din urmă fiind parțial preluate și total prelucrate de cei dinții. Așa

încît, cu toată larga-i accesibilitate, reprezentația se poate adresa și specialistului, printr-o bogăție de nuanțe ce-și conțin, deseori, propriul comentariu. Făcut cu haz, antrenînd o participare entuziastă, dar nerefuzîndu-și acea undă meditativă aptă să pună sub semnul întrebării chiar siguranța afirmației din titlul spectacolului. Ceea ce pare primitiv se dovedește pînă la urmă foarte subtil și rafinat, capabil deci să satisfacă gusturi și exigențe (sau orizonturi de așteptare) dintre cele mai diferite. Există totuși un pericol real în aceste fascinante piste de investigare. El ține de eclectismul zonelor investigate, alăturarea lor putînd conduce și la forme hibride, lipsite de discernămintul atît de necesar dobîndirii propriului stil. Pentru cititorul ocazional al acestor rînduri recunosc că lucrurile pot să pară puțin cam abscunse. Pentru entuziaștii actori ai trupei și pentru atît de inimosul lor animator, am dori să constituie, totuși, un subiect de meditație. E prea multă nobilă dăruire în ceea ce fac și destulă performanță artistică în felul în care reușesc s-o facă pentru a nu-i îndemna la dobîndirea locului pe care, cu toții, îl merită.

VICTOR PARHON